

”הַנְּאֻהָ בָּיִם וְהַנְּעִימָם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ”¹

ביום חמישי, ג' דחווה"מ סוכות התשע"ו, נרצחו בדמי ימיהם, יקירינו, הקדושים, הרב איתם ורעייתו נעמה הנקין הי"ד, על ידי בני עוולה, בכביש המוביל ליישוב אלון מורה והותירו אחריהם הורים, אחים וארבעה ילדים קטנים.

הרב איתם ונעמה, זכו לקדש ביחד את שמו ית' במותם, אך לא פחות מכך, זכו לעשות זאת, גם במהלך חייהם, הקצרים והמלאים - "בחייהם ובמותם לא נפרדו".

הזוגיות המופלאה ביניהם ניכרה אמנם לעינינו, אך במהלך השבועות האחרונים הבנו עד כמה עמוקה ורחבה היא היתה. נוכחנו להבין עד כמה ביתם פאר את יישובנו, ואת הזכות הגדולה שנפלה בחלקנו להיות שכנים שלהם.

אישיותם הקרינה פשטות, ענווה וחקן. ביתם היה מלא תורה ודעת והאיר אור של קדושה וטהרה - "הנאהבים והנעימים".

הרב איתם, למד ולימד תורה במסגרות שונות. חרף גילו הצעיר, הותיר אחריו יבול תורני עשיר ופורה. הן בתחום ההלכה והאגדה, והן בתחום המחקר ההיסטורי-תורני. יבול זה כולל למעלה מ-40 מאמרים שהתפרסמו בקבצים תורניים מובילים וארבעה ספרים, שניים הלכתיים ושניים מחקריים.

תורתו המיוחדת של הרב איתם, לא יכלה להבשיל לולי מסירותה של אשתו, נעמה, שהייתה עזר כנגדו לכל דבר וענין (וכפי שכתב בהקדמת ספרו "לכם יהיה לאכלה").

נעמה, הקימה בשתי ידיה סטודיו משגשג לגרפיקה, ברמה גבוהה ביותר. מידי פעם, נשות היישוב זכו לשמוע ממנה שיעורי תורה עשירים, בהם התגלתה אישיותה המיוחדת והעמוקה.

בחוברת הצנועה שלפניכם, יש בכדי ללמד על גודל החיסרון שנוצר בהילקח מאתנו זוג נפלא זה, וממילא על גודל האחריות המוטלת עלינו להשלימו בסייעתא דשמיא.

החוברת נקראת "לישרים נאוה תהילה", ופירושו: למי נאוה להלל את ה' - למי שהוא ישר.

בכל אורחותיהם של הרב איתם ונעמה ניכרה הישרות, ישרות במידות וישרות בתורה, והם אכן זכו להלל אתה' בכל לבבם ובכל נפשם.

שם זה רומז לשמותם, "נְאֻהָ" - נעמה, ואיתם הנקין.

בתחילת החוברת מובאים שני שיעורים שהועברו בישוב על ידי הרב איתם ונעמה במהלך חודש תשרי, החודש האחרון לחייהם.

לאחר מכן, הובא לקט נבחר של מאמרים של הרב איתם שפורסמו בקבצים תורניים שונים ובאתרו האישי².

¹ שמואל ב, פרק א

המאמרים חולקו לשלושה שערים - הלכה, אגדה ומחקר תורני, וזאת, מתוך רצון להגיש ללומדים את תורתו הרחבה, המעמיקה והמקורית של הרב איתם, וכדי ללמוד ממנה דרך ישרה ואמיתית בלימוד התורה.

יהי רצון שיהיו דברי התורה בחוברת זו לשם עולם בהיכל ה', ויעלה הלימוד לעילוי נשמתם.

היצירתיות וכשרונה המיוחד של נעמה באו לידי ביטוי גם בכתיבתה. בחוברת מובאים כמה שירים משיריה.

בסוף החוברת, מובאים ההספדים שנאמרו בבית העלמין על ידי בני המשפחה. הספדים אלו מאירים באור יקרות את דמותם המיוחדת של הרב איתם ונעמה, ומעוררים אותנו ללמוד מהם אורחות ישרים.

אנו מבקשים להודות לכל השותפים והמסייעים בהוצאת החוברת. ראשית, לבני המשפחה היקרים שחיזקו אותנו בעבודתנו והעבירו לנו את הספדים.

לרב חיים צפרי, על עזרתו באיסוף המאמרים.

לר' נדב פרייזלר, שסיכם מזיכרוננו את שיעורו האחרון של הרב איתם.

לגב' שרית אריאל וגב' חדווה לוי, שסיכמו מזכרונן את שיעורה של נעמה.

לעורכי 'כתבי העת' שהעבירו לנו את המאמרים שפורסמו אצלם.

לגב' מיכל צברי על עימוד החוברת ועיצוב הכריכה.

למזכירות היישוב שהיתה שותפה עמנו לאורך כל הדרך.

אנו תפילה שבעזרת ה' ננוחם בבנין ציון וירושלים, ונזכה לתחיית המתים במהרה בימינו.

מרום גורין, עדיאל דומוביץ ושי הירש - עורכים

יישוב נריה, חשון התשע"ו

² שם האתר: "איתם הנקין - מאמרים ופרסומים הלכה/היסטוריה". באתר ניתן למצוא עשרות מאמרים נוספים בנושאים שונים. כמו"כ, ניתן למצוא מאות הערות תורניות מעמיקות של הרב איתם בפורום 'אוצר החכמה'. אנו מקווים שבעז"ה נזכה ליהנות בעתיד מכתביו הרבים שעדיין לא ראו אור.

דברי מו"ר, רב היישוב - הרב מיכאל הרשקוביץ שליט"א

"הצבי ישראל על במותיך חלל, איך נפלו גבורים"¹. הרב איתם ונעמה הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו. צר לנו עליכם נעמתם לנו מאד, יקירינו הקדושים, המופלאים בנועם של מידות נעלות, באצילות נפש, וביראת שמים טהורה.

הרב איתם, תלמיד חכם גדול ומיוחד, אב בחכמה ורך בשנים, שכל תלמודו סדור לו, ורבים רבים היו בירוריו ומחקריו שהניבו ברכה רבה, כשהנר לרגליו: "אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת"². ונעמה, הצדקת והנעימה במעשיה³, ברוכת הכישרונות ועטורת התום והיושר. יחדיו, מתוך הדבקות האמיצה שביניהם, העניקו לביתם את יופיו והדר תפארתו.

למרות הענווה והצניעות המופלגים שהיו תשתית דרכם, גדול היה האור היקר שבקע מביתם. "איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב, תשתפכנה אבני קודש בראש כל חוצות. בני ציון היקרים המסולאים בפז, איכה נחשבו לנבלי חרש מעשי ידי יוצר"⁴.

"ההרוגה עליך ונחשבת כצאן טבחה זרויה בין מכעיסיה, חבוקה ודבוקה בך"⁵. הדבקות בבורא עולם ובמה שצוותה תורה, היא, ורק היא, נוסכת בנו עוז ותעצומות, ומעמידה אותנו חרף כל הקשיים והייסורים שבדרך, בקיום יעדיו של עמנו, שבכללם גאולת ארץ נחלת אבותינו מיד זרים, יישובה ובנינה. רק כך מעדנים אנו את גבורתנו, ומאירים את אמיתת דרכנו הלאומית. רק לאור זאת יודעים אנו שמצות יישוב ארץ ישראל אינה זכות בלבד, אלא חובה מוסרית נעלה, שעלינו לדבוק בכל כוחנו ובמסירות נפש בקיומה. לא ארץ נוכריה לקחנו ולא ברכוש זרים משלנו, אלא בארץ נחלת אבותינו, שנצטוונו ביישובה. ייעודנו הנעלה להיות עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב, ורק כך, כשאנו דבקים בדרך האמת שלנו נהיה אור לגויים. דווקא כך יעלו ויבואו יחדיו, הלאומיות הישראלית שלאור תורת ישראל, ואוניברסליזם אמיתי ונעלה, וישיגו את פסגת תפארתם.

¹ שמואל-ב א, יט

² אבות פרק ב משנה ח

³ זוהר חדש פרשת בראשית דף לג ע"ב

⁴ איכה ד, א-ב

⁵ הפיוט "אום אני חומה" שבהושענות

כאשר נהיה כולנו חדורים בתודעת האמת של ייעודנו, מתוך דבקות בדרכנו המופלאה שלנו, ולא נגמגם בדרך ההגשמה כאובדי דרך, נעשה ונצליח. ואולם מאידך, כל הגמגומים בדרך ההגשמה, שהינם ביטויים לפגם בתודעה הלאומית המקורית שלנו, ממיטים עלינו למרבה אסוננו רעות רבות וצרות, משום שכך נראים אנו לאויבינו וצרינו, כאובדי דרך, שאינם מודעים לצדקת דרכם, "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם"⁶.

קול דמי אחינו ואחיותינו, חללינו הקדושים והטהורים, צועקים אלינו מן האדמה, צועקים ומצווים, להתעשת ולהתחזק בדרכנו, דרך האמת שלאור רוח תורת ישראל, ולסלק בכוח גדול וביד חזקה, את כל מעצורי השווא ואבני הנגף שהציבו נוכרים ואויבים בדרך הגאולה והבניין של עמנו הגדול, השב בקיבוץ גלויות אדיר אל ארץ נחלת אבותינו. "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחננו"⁷. עלינו להגביר את עוצמת הבניין, ולהוסיף ולהאדיר את ההתיישבות בכל מרחבי ארץ קדשינו, הן ביישובים הקיימים, והן בהקמת יישובים חדשים.

רק כך בהתמסרות עמנו ומנהיגיו, להליכה בדרכם, יימצא קורטוב של נחמה על נפילתם של יקירינו קדשינו הרב איתם ונעמה האהובים והיקרים, ושל יתר חללינו קדשינו, שבדרך הגאולה והבניין של תחיית עמנו על אדמת קדשו.

"אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד"⁸.

"ויהודה לעולם תשב וירושלים לדור ודור. ונקיתי דמם לא נקיתי וד' שכן בציון"⁹.

⁶ במדבר יג, לג

⁷ תהלים קב, טו

⁸ תהלים קב, יד

⁹ ואל ז, כ-כא

דברי יו"ר מזכירות היישוב נריה

נר ישראל - לא יכבה לעולם

ימי חוה"מ סוכות ה'תשע"ו וחג שמיני עצרת, הסתיימו בתוגה מעורבת במצוות השמחה. שמחת החג. קולות השמחה והאורה, שמחת בית השואבה, אשר נִשְׂאוּ מִבֵּין כוֹתְלֵי אוֹלַם השמחות ביישובנו, נָדְמוּ עִם חֲשֵׁכַת אוֹרָם שֶׁל הֶרֶב אִיתֶם וְנִעְמָה הִ"ד. בְּדַרְכֵם אֵל מַעוֹנָם לַעֲלוֹז עִם יִשְׂרָאֵל, נַחַח נַפְשָׁם וְחִזְרָה אֶל צוֹר, שׁוֹכֵן מַעוֹנִים.

לקראת חג שמיני עצרת בִּקֵּשׁ הַקַּב"ה מִבְּנֵי: "בְּנֵי, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, עֲקָבוּ עִמִּי עוֹד יוֹם אֶחָד, קִשָּׁה עֲלַי פְּרִידָתְכֶם"¹ ואנו לא זכינו שנאמר זאת על הרב איתם ונעמה, ואף הקדימתנו פרידתם. מאמר המדרש מבקש להבליט ולהעצים את ההתעלות בימי החג, מדגיש שככל שהקירבה כל כך מתוקה, הפרידה הרבה יותר קשה! ימים הנחתמים בחג שמיני עצרת, המתואר במדרש כיום החותם את ימי קרבת ה', ימי חגי תשרי, היו לימים של התכנסות. ובמקום זמן שמחתנו שבת משושנו.

במזמור חג הסוכות נאמר: "ברצח בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום, איה אלהיך"². אף כי דרשו אויבנו לכבות מאורנו, נוסיף אור נגוהות מתוך כאב חסרונם בתוכנו, ונטביע את דמותם בתקומתנו. לא כבה אורם ולא חשך זוהרם, אלא עומד הוא לפנינו כעמוד אש לפני המחנה, לְדַבֵּר בְּשֵׁם ה' בְּקוֹל גְּדוֹל, לֵלֵא הַרְף וְלֵלֵא הַיְסוֹס, וְכַפֵּי שְׂמַיִם הַמְזִמּוֹר בְּלִשׁוֹן צִוּוּי, צוֹ הַחַיִּים: "מָה תִּשְׁתַּוְּחָחַי נַפְשִׁי וְמָה תִּהְיֶה עֲלַי?! הוֹחִילִי לֵאלֹהִים, כִּי עוֹד אוֹדְנּוּ!!"³

מתוך צוואתם של דורות קדמונים, הסבא רבה של הרב איתם, הרב אליהו יוסף הנקין ע"ה, והסבא של נעמה, יצחק ערמוני, אשר האירו באור גדול בתורה ובאמונה, ונטעו נטע נאמן בתוכנו לקיים את שרשרת העם במולדתו, רקמו הרב איתם ונעמה ה"ד את מלבוש חייהם אשר נראה לעין כל.

על כן, המשפחות היקרות, הנקין וערמוני ה"ו, תושבי היישוב נריה וכלל עם ישראל, בזמן הזה בו נעדרו ימי השמחה, ומהמקום הזה בו נִדְמָה כִּי קוֹמַתְנוּ שְׁחָה, נתלכד במעשים סביב

¹ מדרש, ויקרא רבה.

² מתוך המזמור לחג הסוכות, תהילים מב, יא.

³ מתוך המזמור לחג הסוכות, תהילים מג, ה.

צדקת דרכנו, כי עוד יבוא יום ה' הגדול והנורא, בו תחזינה עינינו בשוב ה' ציון, אשר אז יאמרו הגוים, הגדיל ה' לעשות עם אלה!"⁴

"הרנינו גויים עמו, כי דם עבדיו יקום, וְנִקְּם ישיב לצריו, וְכִפֶּר אדמתו עמו."⁵

באמונה, סודמי יונתן

⁴ על דרך הפסוק בתהלים קכו, ב.

⁵ דברים לב, מג.